

Ved lanceringen af kommunebindene for det meste af storkøbenhavn deltog kronprins Frederik. Man kan ikke se nogen fra Gladsaxe på billedet, men vi var der.

Besøgende, mails og lignende

Der kom i alt 339 borgere på arkivets læsesal i 2019. Derudover kom der 94 borgere i løbet af januar og december og hentede årbøger fra Gladsaxe Lokalhistoriske Forening. Det er en efterhånden hævdunden service, vi yder foreningen og de borgere, der er medlemmer af samme, at de kan hente bogen her.

204 henvendelser blev der registreret fra borgerne, mens 28 henvendelser var interne, forstået sådan at de kom fra kolleger på rådhuset, biblioteket eller institutionerne. Den slags henvendelser kan være alt fra korrektur af Svaleruten til en bøn om medvirken med inspiration eller oplysninger til Golden Days, ønsker om oplysninger om foreninger eller steder, der har jubilæum og så videre. Uanset om der er tale om forespørgsler fra borgere eller kolleger, er spændvidden stor og tilliden til arkivets muligheder næsten grænseløs. Tak for en god og alsidig 'kamp' i 2019.

Lidt af hvert

I april var der reception i anledning af udgivelsen af Trap Danmarks lokalbind om Gladsaxe og 18 andre enkeltkommuner. Eva Molin havde skrevet ganske mange afsnit til lokalbindet om Gladsaxe, og var derfor inviteret med – sammen med en masse borgmestere, kronprinsen og andre fine mennesker. Eneste minus ved bindet om Gladsaxe var og er, at Trap ikke accepterede en notits til fordel for gladsaxeborgerne om, at Erhard Jacobsen bevidst valgte at underskrive sig med 'c' i hele sin embedstid her, mens han i sin senere politiske karriere underskrev sig Ja'k'obsen, sådan som hans dåbsattest foreskrev.

Mungo Park underholdt ellers med et virkelig surrealistisk og meget morsomt teaterstykke om netop Erhardt Jacobsen, hvor også spørgsmålet om 'c' kontra 'k' blev vendt. Teaterstykket var et af tilbuddene til Lokalhistorisk Forenings medlemmer i 2019 og blev vist i Høje Gladsaxe Skolernes festsal. Eva Molin deltog i dette arrangement og i foreningens rundvisning på Novozymes.

Layout: Jette Klingesholm • Tryk: Gladsaxe Kommune • Trykt på miljømærket papir • Oplag: 60 • Januar 2020

Gladsaxe Byarkivs lokalhistoriske Årsberetning

Venskabsbyerne

Venskabsbyerne fyldte meget i 2019. Eva Molin var festtaler ved GIVs nytårskur. GIV = Gladsaxe Internationale Venskabsforening. Årets store udstilling løb af stablen i maj. Temaet var venskaber på tværs med fokus på kommunens venskabsbysamarbejde og de foreninger, der var og er knyttet til venskabssamarbejdet, først og fremmest GIV.

Borgmester Trine Græse og tidligere borgmester Karin Søjberg Holst i samtale.

Foreningen fyldte 50 år i 2019, og det gav anledning til at hylde og markere det meget store arbejde, som både politikere, administrative medarbejdere og frivillige gennem årtierne har lagt i venskabsbysamarbejdet.

Udstillingen blev set af rigtig mange, alene på åbningsdagen af omkring 70 mennesker. Først stod den i forhallen på Gladsaxe Rådhus, siden blev den sat ud i Bibliografen i forbindelse med GIVs 50 års dag, og ind imellem de to yderpunkter, blev et par af plancherne fremvist på Gladsaxedagen.

Pensioneret international sekretær Minna Olsen og superaktiv, langtfra pensioneret international sekretær Thine Buch Laursen.

2019

Gladsaxebilleder

Årets helt store nyhed fra arkivet var opgraderingen af Gladsaxebilleder til moderne tider. Det betød en ny og mere intuitiv skærmvisning. Efter nogle indkøringsvanskeligheder fungerede alle arkivets cumulusbaserede databaser på både pc, mac, tablets og mobiltelefoner.

Det betyder, at både folketællinger, Gladsaxebilleder og lokale vejvisere nu er tilgængelige uanset hvilket digitalt udstyr, man har. Opgraderingen blev udført i midten af april, og det tog en måneds tid, førend samtlige detaljer var faldet på plads i alle tre databaser.

Men først og fremmest giver det muligheder for i fremtiden at vise både lyd og levende billeder. I 2019 nåede vi at lægge 54 lydoptagelser ud. Mange flere vil følge i 2020, ligesom mange af arkivets digitaliserede filmstumper på sigt vil blive lagt ud i databasen. Vi har haft næsten 2200 brugere på Gladsaxebilleder i år, og hver enkelt bruger i gennemsnit 8 minutter og 55 sekunder på at kigge billeder.

80 % af brugerne søger fra danske pc'er, mobiler eller tablets, og tager man alene gennemsnittet af deres tid i basen, er den 10 minutter og 20 sekunder. 10 % af brugerne sidder i Sverige og søger, og resten fordeler sig stort set over hele den vestlige verden.

Visda

I forbindelse med Gladsaxebilleder er arkivet hvert år forpligtet til at lave en opgørelse over, hvor mange billeder vi har i databasen, og til at lave en liste over de fotografier, vi kender navnene på – og ikke mindst hvor mange billeder, vi har fra hver af disse mennesker.

Gladsaxebilleder rummede med udgangen af 2019 25.222 billeder, hvoraf de 10.494 billeder er fordelt på 129 kendte fotografier, mens resten er taget af ukendte privatpersoner. Det er relativt få professionelt optagne billeder, vi ikke kender fotografen bag. Gladsaxebilleder vokser med mellem 500 og 1000 billeder om året, hvoraf 52 udvælges og vises i 'Gladsaxe i går' i Gladsaxe Bladet. Ét hver uge.

Besættelsen og befrielsen

Som de fleste trofaste læsere af 'Gladsaxe i går' i Gladsaxe Bladet har fundet ud af, gik året 2019 med forberedelser til en større udstilling (ni plancher) og et hæfte på 71 sider, som skal indgå i forbindelse med alsangsstævnet på Gladsaxe Rådhusplads 4. maj 2020. Derom hører I meget mere i løbet af foråret.

Men en stor del af arbejdsåret gik med at gennemgå kommunale arkivalier, som ingen tidligere har forsket i. For selvom krigens voldsomste episoder foregik i de store byer som København, Ålborg og Odense, var krigen mærkbar overalt, også i en forstadskommune som Gladsaxe. De kommunale arkivalier taler af gode grunde ikke om modstandsbevægelse, Hipo, schallburgtage eller lignende. Den slags havde embedsmænd og politikere slet ikke lov at have en officiel, selvstændig mening om.

De skulle få hverdagen til at fungere, og det gjorde de. De gjorde også mere end det. De hjalp jøder og hjemvendte modstandsfolk efter krigen, ligesom de fik mere end rigeligt at se til med de mange tyske flygtninge og ikke mindst rationeringen, der varede ved indtil 1952 for enkelte varers vedkommende.

Hæftet/bogen, som kommer i et begrænset oplag i 2020, skal ses som et supplement til den årbog, Historisk-topografisk Selskab for Gladsaxe Kommune (i dag: Gladsaxe Lokalhistoriske Forening) udgav i 1995. Der er også et par korrektioner til hævdvundne antagelser.

Navnene på kommunens tre værste skurke, som blev henrettet efter krigen, er ikke helt overensstemmende med de hidtil kendte navne, jævnfør et kartotek over Gladsaxes store og små krigsforbrydere, som kommunen udfærdigede efter krigens ophør. Mere afsløres ikke her.

Lægehjælpen til de tyske flygtninge i de første dage og uger efter befrielsen var næsten lig nul, og dødeligheden tårnhøj. Der kom dog kontrol over både sygdom og død henover efteråret.

Men i mellemtiden døde mange tusinde flygtninge, og de blev bisat på henholdsvis Vestre Kirkegård – eller som her på Bispebjerg Kirkegård i København. Også selvom de havde boet i en flygtningelejr i for eksempel Gladsaxe. Da der døde flest, undersøgte Københavns Kommune mulighederne for at oprette en nød kirkegård i én af nabokommunerne.

Valget faldt på Bakkegårdens jorder i Bagsværd, som Københavns Kommune havde erhvervet flere år tidligere. Heldigvis blev der rettet op på hygiejne og lægehjælp til flygtningene i tide, så myndighederne undgik at udlægge Bakkegårds jorder til nød kirkegård.

Sporvejsudstilling 2020

Arkivets motto er: 'Arkivet har historien. Vi finder den langsomt'. Og det er præcis, hvad der er sket i 2019. Vi har fundet historien, og eftersom den slags tager tid, bliver resultaterne først synlige i 2020.

Det første synlige resultat offentliggøres 6. januar 2020, hvor Gladsaxe Hovedbibliotek arrangerer en stor udstilling om sporveje i bibliotekets forhal. En stor del af udstillingen kommer fra Sporvejsmuseet Skjoldenæsholm. Andre dele fra private samlere. Der vil være film og så vil der være tre plancher om sporveje i Gladsaxe, som Gladsaxe Byarkiv står bag.

Da der er begrænsede billeder af høj kvalitet fra linje 16 på Søborg Hovedgade, blev plancherne udvidet med de skrinlagte og for længst glemte planer om at omdanne jernbanen til hurtigsporvej og forbinde den med sporvejsnettet i København.